

Samhälle, Kultur och identitet

**Självständigt arbete
i fördjupningsämnet samhällsorientering**

15 högskolepoäng, grundnivå

**Utmaningar och möjligheter
i undervisning om kontroversiella ämnen inom SO**

Challenges and opportunities in teaching controversial topics in social studies

Josef Bäckström
Stella Begic

Grundlärarexamen med inriktning mot arbete i åk 4–6
[LALGR Grundlärarutbildning], 240 högskolepoäng
Självständigt arbete i fördjupningsämnet, 15 hp

Examinator:
Handledare: Robert Nilsson Mohammadi
Datum för slutseminarium: 13-1-25

Förord

Att undervisa om kontroversiella ämnen kan erbjuda stora möjligheter och betydande utmaningar. Diskussioner kring sådana ämnen kan utveckla kritiskt tänkande och förbereda eleverna för aktivt samhällsengagemang. Samtidigt kan dessa ämnen, om de inte hanteras med omsorg, leda till konflikter och skapa en negativ atmosfär i klassrummet. Lärare kan undvika dessa ämnen på grund av rädsla, osäkerhet och externa påtryckningar. Detta skapar ett behov av stöd och utbildning för att öka deras självförtroende på ett konstruktivt sätt att ta upp dessa frågor. Detta arbete har gjorts tillsammans och samarbetet har genom hela uppsatsen varit jämlikt, för att skapa en sammanhållen bild av arbetet. Vi har båda varit engagerade och aktivt bidragit till att arbetet har blivit genomfört. Regelbundna möten, både fysiska och via Zoom, har hållits för att diskutera och arbeta igenom olika delar av uppsatsen. Vår kommunikation har varit tydlig och effektiv. Genom arbetet har vi haft olika huvudansvar. Stella har varit huvudansvarig över centrala begrepp, val av sökord och databaser, reflektion över sökord, analys och resultat och innehållsförteckningen. Josef har tagit ansvar över inledningen, abstrakt, val av artiklar, reflektion över källor och slutsats och diskussion. Tillsammans har vi skrivit förord och syfte och frågeställningar.

Abstrakt

Denna uppsats avser att undersöka forskning kring undervisning om kontroversiella frågor inom samhällsorienterande ämnen för elever från förskoleklass till årskurs 6. Forskningen framhäver vikten av att diskutera kontroversiella ämnen som en del av skolans demokratiska uppdrag, för att främja elevers kritiska tänkande, demokratiska engagemang och respekt för olika perspektiv. Trots de positiva aspekterna upplever många lärare svårigheter med att ta upp sådana ämnen, bland annat på grund av oro för att diskussionerna ska leda till konflikter, bristande utbildning samt externa hinder som avsaknad av stöd från skolledningen eller krav på standardiserade tester. Uppsatsen analyserar även orsakerna till att lärare ofta väljer att undvika kontroversiella ämnen, såsom rädsla för negativa reaktioner från elever eller föräldrar, samt brist på erfarenhet och verktyg för att hantera känsliga diskussioner på ett konstruktivt sätt. Samtidigt betonas de positiva effekterna av att ta upp dessa frågor i klassrummet, som ökat kritiskt tänkande, medborgerligt engagemang och förmågan att hantera komplexa samhällsfrågor. Slutsatsen är att trots de utmaningar lärarna står inför, bör undervisningen om kontroversiella ämnen prioriteras. Detta är för att kontroversiella ämnen främjar kritiskt tänkande hos eleverna. När eleverna får möjligheten att diskutera kontroversiella frågor lär de sig att analysera olika perspektiv och formulera egna åsikter. Detta är en viktig del av medborgarfostran, där eleverna blir medvetna om sin roll i samhället och hur de kan bidra till en demokratisk dialog. Att hantera dessa ämnen i undervisningen ger också eleverna verktyg för att bearbeta starka känslor och engagera sig i aktuella samhällsfrågor på ett konstruktivt sätt.

Nyckelord: *Kontroversiella frågor i skolan, klassrum, kontroversiella ämnen, kritisk tänkande, medborgarfostran.*

Innehållsförteckning

Förord	1
Abstrakt	2
1. Inledning	4
1.1 Centrala begrepp.....	5
2. Syfte & Frågeställning	7
2.1 Syfte.....	7
2.2 Frågeställningar.....	7
3. Metod	8
3.1 Val av databaser.....	8
3.2 Val av sökord.....	9
3.3 Reflektion över sökord.....	9
3.4 Val av artiklar.....	10
3.5 Reflektion över källor.....	11
4.Resultat och analys	13
4.1 Vikten av kontroversiella frågor.....	13
4.2 Lärare undviker kontroversiella frågor.....	16
5. Slutsats och diskussion	21
5.1 Diskussion.....	21
5.2 Slutsats.....	23
5.3 Vidare forskningsmöjligheter.....	23
1. Referenslista	25
Bilagor.....	28

1. Inledning

I den här uppsatsen kommer vi att kartlägga forskning om undervisning om kontroversiella frågor i SO från förskoleklassen fram till åk 6.

Under våra praktikperioder har vi stött på många känsliga frågor i undervisningen, som till exempel rasism, migration och klimatförändringar. Vi har märkt att dessa ämnen har väckt starka reaktioner hos eleverna. Dessa ämnen kan vara svårt att hantera, speciellt för blivande lärare. För att kunna möta och hantera sådana ämnen märkte vi att lärare behöver ha kunskap och erfarenhet inom dessa. Därför har vi valt att fördjupa oss kring hur dessa ämnen kan vara utvecklande för eleverna och varför det finns många lärare som undviker dessa ämnen.

Skolverket (2022) belyser vikten av att diskutera och hantera kontroversiella frågor i skolan, som en del av skolans demokratiska uppdrag. Det finns många aktuella samhällsfrågor som kan påverka skolans roll för att främja demokrati och mänskliga rättigheter. Enligt Skolverket (2022) ska eleverna uppmuntras att respektera dessa värden och utveckla förmågor för att aktivt delta i demokratin. Skolverket (2022) menar att uppfattningen om vad som är kontroversiellt kan variera beroende på olika situationer och individers erfarenheter. Kontroversiella ämnen är ofta kopplade till starka känslor och åsikter, vilket gör att de kan väcka intensiva debatter. Till exempel kan frågor som rör politik, religion eller sociala normer uppfattas olika beroende på kulturell bakgrund, utbildning och personliga upplevelser (Skolverket, 2022).

Terantino & Weinland (2023, s. 1-2) definierar kontroversiella frågor som ämnen där människor ofta har olika åsikter, vilket grundar sig på deras personliga värderingar samt moraliska och etiska uppfattningar. Dessa frågor kan skifta beroende på den sociopolitiska och geografiska miljön, vilket innebär att ett specifikt ämne kan uppfattas som kontroversiellt i olika samhällen eller regioner. Författarna lyfter fram vikten av att ta upp kontroversiella frågor i undervisningen och menar att det kan hjälpa eleverna att bli engagerade och aktiva medborgare. Syftet med dessa frågor är att främja kritiskt tänkande och demokratiskt deltagande genom att ge eleverna möjlighet att förstå olika perspektiv, forska, delta i debatter och föreslå lösningar. Terantino & Weinland (2023, s.1-2) menar å ena sidan har denna forskning visat att elever som engagerar sig i kontroversiella ämnen tenderar att bli mer informerade och utveckla ett kritiskt tänkande. Klassrumsdiskussioner, särskilt när de sker i

små grupper, hjälper elever att formulera sina egna åsikter och att relatera samhällsfrågor till bredare moraliska och rättviseaspekter (Terantino & Weinland, 2023, s.1-2).

Å andra sidan menar författarna att lärare kan möta många utmaningar när de undervisar om kontroversiella ämnen, vilket i sin tur leder till att de undviker att diskutera dessa ämnen i klassrummet. Många lärare känner en viss oro över att kunna förbli objektiva och balansera sina egna åsikter med att skapa en miljö där eleverna fritt kan bilda sina egna tankar och åsikter. Det finns också en rädsla för att diskussionerna kan leda till störningar i klassrummet. Utöver dessa interna faktorer finns det också externa hinder, dessa hinder inkluderar brist på stöd från skolledningen, krav på standardiserade tester och ett stramt tidsschema, vilket alla kan begränsa möjligheten att diskutera dessa viktiga frågor i klassrummet (Terantino & Weinland, 2023, s.1-2).

Att arbeta med barn från förskoleklass till åk 6 i samhällsorienterade ämnen kan vara spännande men också utmanande. Det stora åldersspannet innebär att lärare behöver anpassa sin undervisning utifrån barnens olika behov. Holmqvist (2022, s.119-122) lyfter fram Piagets teori och menar att barn går igenom olika stadier där deras förmåga att förstå abstrakta saker och se andras perspektiv utvecklas successivt. I förskoleklassen är barnen ofta öppna och nyfikna för nya idéer, vilket ger en möjlighet att introducera enkla begrepp om samhället och kultur på ett lekfullt sätt. Å andra sidan, i de högre årskurserna börjar eleverna tänka mer abstrakt, resonerar och tar hänsyn till andra människors tanke sätt. (Holmqvist, 2022, s.119-122). I undervisningen i SO märks detta genom att yngre barn behöver praktisk och konkret undervisning, medan äldre elever kan hantera mer komplexa och abstrakta frågor. Till exempel hur historiska händelser påverkar samhället, vilket också kan kopplas till kontroversiella frågor som kräver djupare förståelse och kritisk analys av olika perspektiv.

1.1 Centrala begrepp

Kontroversiella frågor/ämnen: Ljunggren, Öst & Englund (2015, s.11-12) påstår att kontroversiella frågor kännetecknas av att de saknar självklara svar och att de väcker starka känslor och delas åsikter bland människor. De kan handla om politiska, sociala eller etiska frågor, där det ofta finns flera olika perspektiv och inga tydliga svar. Exempel på sådana frågor är rasism, klimatförändringar, eller frågor kring religionsfrihet. I undervisningssammanhang kan dessa frågor vara särskilt utmanande, eftersom de kan leda till

intensiva diskussioner där eleverna kan ha mycket olika åsikter baserat på sina bakgrunder och värderingar (Ljunggren et al 2015, s.11-12).

Medborgarfostran: Axelsson & Qvarsebo (2022, s. 21) beskriver att begreppet medborgarfostran i en bredare mening handlar om de olika processer barn och unga lär sig att bli aktiva och ansvarsfulla medborgare i samhället. Processerna äger rum i många olika miljöer och genom olika typer av organisationer, till exempel studieförbund, idrottsföreningar, religiösa grupper och ideella organisationer. Skolan har däremot en särskild och viktig roll i medborgarfostran eftersom den har ett formellt ansvar att förbereda barn och unga för att aktivt delta i samhällslivet (Axelsson & Qvarsebo, 2022, s. 21).

Kritiskt tänkande: Svensson & Styhre (2022, s.13-14) skriver att kritiskt tänkande ofta beskrivs som en viktig skyddsmekanism mot livets faror och yttre påverkningar. Genom att tänka kritiskt kan individen skydda sig från manipulation, lögn och desinformation som ständigt omger oss. Utan kritiskt tänkande riskerar vi att passivt ta emot alla möjliga influenser utan att kunna ifrågasätta dem, vilket gör oss mindre fria och självständiga. Genom kritiskt tänkande får vi möjlighet att forma vår egen uppfattning och befria oss från omedveten påverkan.

Enligt Lgr (22) återspeglas idén i den svenska skolans styrdokument där kritiskt tänkande framhålls som ett centralt mål. I enlighet med läroplanen ska eleverna kunna värdera och analysera information samt självständigt formulera åsikter grundade på kunskap och etiska överväganden. Förmågan att kritisera oreflekterad information och bedöma konsekvenserna av olika val är avgörande för att utveckla ett självständigt tänkande och agerande.

2. Syfte & Frågeställning

2.1 Syfte

Syftet är att undersöka vilka fördelar det finns med att undervisa om kontroversiella frågor i skolan, och hur detta påverkar elevernas kritiska tänkande. Det undersöks även vilka faktorer som bidrar till att lärare avstår att ta upp kontroversiella frågor i undervisningen.

2.2 Frågeställningar

- Varför bör skolor undervisa om kontroversiella frågor?
- Varför undviker lärare kontroversiella frågor?

3. Metod

Under arbetet har vi sökt oss fram till olika källor och artiklar genom att göra sökningar för att stödja vårt syfte. Genom att analysera olika teorier och perspektiv har vi kunnat skapa en mer nyanserad bild av vår frågeställning. En systematiskt kunskapsöversikt är en forskningsmetod som används för att samla, analysera och sammanfatta befintlig forskning inom ett specifikt ämnesområde. Denna metod blir allt vanligare som forskningsmetod eftersom den erbjuder en strukturerad och objektiv metod för att samla och analysera aktuell forskning inom ett ämnesområde. Metoden är viktig i en tid där det finns överflöd av information, detta för att den hjälper till att organisera data på ett systematiskt sätt, vilket ökar transparensen och trovärdigheten i forskningen (Backman, 2016, s. 73-76). Författaren menar att målet med en systematisk översikt är att ge en objektiv och transparent sammanställning av tillgänglig bevis för att svara på en specifik forskningsfråga. Denna process innefattar flera steg där man först formulerar en frågeställning, sedan utveckla en strategi för att identifiera relevanta studier genom olika databaser. När man har genomfört sökningen av relevanta källor är nästa steg att noggrant granska dessa för att välja ut de som är mest relevanta för sin forskningsfrågan. Backman (2016, s. 73-76) påpekar att under datautvinning samlar man in och organiserar information från de valda studierna. I analysdelen analyserar man resultaten och sammanfattar dem för att dra slutsatsen om ämnet baserat på den samlade evidensen, och identifiera eventuella kunskapsluckor för framtida forskning (Backman, 2016, s.73-76).

3.1 Val av databaser

Vi har valt databaserna ERIC och Swepub för vår forskning av flera anledningar. För det första är ERIC (Education Resources Information Center) en välkänd och pålitlig databas som innehåller en stor mängd utbildningsrelaterade litteratur, inklusive vetenskapliga artiklar, avhandlingar och rapporter. Denna databas är särskilt användbar för att hitta forskning som fokuserar på pedagogiska metoder och policyer, vilket är centralt för vårt ämne. Swepub, är en svensk databas som samlar och indexerar forskning publicerad i Sverige. Denna databas erbjuder en bra översikt över nationell forskning och ger tillgång till svenska studier som är relevanta för vårt arbete. Konsekvenserna av att välja dessa databaser har varit positiva. Genom att använda ERIC har vi fått tillgång till en bred och internationell forskningsbas, vilket i sin tur har berikat vår förståelse av kontroversiella frågor. Samtidigt har Swepub möjliggjort en djupare insikt i den svenska utbildningskontexten, vilket har varit viktigt för att kunna göra relevanta kopplingar till vår egen forskning. Tillsammans har dessa databaser

gett oss en bra grund av evidens och perspektiv, detta innebär att vi har tillgång till starka vetenskapliga bevis och en bredare förståelse genom att ta hänsyn till olika synsätt. Detta gör vi för att vår slutsats och analys blir mer trovärdig och komplett.

3.2 Val av sökord

I vår uppsats har vi använt en sammansättning av sökord för att hitta relevant forskning som tar upp kontroversiella frågor i skolans SO-undervisning. Dessa ord: 'controversial topics', 'classroom', 'teaching', 'issues', 'Sweden' och 'consequences' gav bäst resultat för källorna vi har använt. Dessa sökord är direkt kopplade till vårt syfte och vår frågeställning *'Syftet är att undersöka vilka fördelar det finns med att undervisa om kontroversiella frågor i skolan, och hur detta påverkar elevernas kritiska tänkande. Det undersöks även vilka faktorer som bidrar till att lärare avstår att ta upp kontroversiella frågor i undervisningen.'* 'Controversial topics' är huvudsakliga för vår uppsats, då vi lyfter fram hur dessa ämnen tas upp i undervisningen samt vilka konsekvenser det ger för eleverna. 'Classroom' är ett lämpligt ord för vår uppsats då vi undersöker hur kontroversiella ämnen hanteras just i klassrummet. Sökordet 'Sweden' hjälpte oss att avgränsa samt få inblick på hur kontroversiella frågor hanteras i svenska skolor. I och med att vi kommer att undervisa i Sverige är detta relevant för oss då vi behöver ta hänsyn till den svenska läroplanen. Vi har valt att inkludera källor som diskuterar hur kontroversiella ämnen tas upp i andra länder. Detta hjälper oss att få ett bredare perspektiv och en värdefull insikt om hur undervisningen om kontroversiella ämnen inom skolan hanteras i andra länder. Begreppet 'consequences' är viktigt för att förstå vilka effekter undervisning om kontroversiella ämnen kan ha på elevernas lärande och deras förmåga att hantera svåra ämnen.

3.3 Reflektion över sökord

Sökorden som valdes utgick från vårt syfte och det ämnet vi vill undersöka. Däremot fanns det en risk att vi la mycket fokus på specifika termer, och uteslöt andra ord som hade kunnat utöka vårt sökande. Ord som till exempel 'didactics' handlar om lärande och undervisning, vilket kan ge oss tillgång till fler källor och perspektiv. Det skulle i sin tur ha kunnat hjälpa oss att få nya insikter till vår forskning.

3.4 Val av artiklar

För att undersöka och tolka forskningsresultaten i relation till våra frågeställningar: 'Varför skolor bör undervisa om kontroversiella frågor' och 'Varför lärare undviker kontroversiella frågor', valde vi att fokusera på att arbeta med relevant och högkvalitativ forskning. För att varken få för många eller för lite artiklar justerade vi våra sökord, för att få relevanta träffar som vi kunde arbeta vidare med. I artiklarna började vi med att läsa abstrakten vilket gav oss översikt om artikeln var relevant för vår frågeställning. Vi bedömde ifall rubrikerna i artiklarna var intressant samt om innehållet i abstrakten stämmer överens med vårt syfte valde vi att läsa vidare. Urvalet gav oss de källor som krävdes för att svara på resultat och analys.

Artiklar som valdes bort i vårt arbete var de artiklar som inte gav den information vi sökte om vårt ämnesområde. Trots att vissa artiklar behandlade kontroversiella ämnen inom skolan, ansågs de inte vara tillräckligt relevanta för att svara på våra frågeställningar. Vi har även arbetat med att hitta relevanta och aktuella artiklar som innehöll så ny information som möjligt.

De flesta artiklarna kom även från databasen ERIC eftersom att andra databaser hade inte lika stort urval. ERIC (Education Resources Information Center) är en pålitlig och omfattande databas för utbildningsforskning, som erbjuder ett brett utbud av granskade rapporter, avhandlingar och artiklar. Anledningen till varför vi valde att använda ERIC som databas är för att hitta relevant och pålitlig forskning om vårt forskningsområde. Genom sina effektiva filter och sökverktyg gör det lättare för oss att hitta de källorna som bäst passar vårt forskningsområde. Dessutom med hjälp av ERIC har vi fått tillgång till pålitliga källor och resurser, som har varit värdefulla för oss.

De artiklar som vi hittade i våra sökresultat kom direkt från de sökord vi använde. Det var därför avgörande att vara noggrann med att välja rätt ord för att få träffar som verkligen bidrog till vår forskning. Vi la fokus på att välja ut artiklar som erbjöd olika perspektiv och som kompletterade varandra. På detta sätt kunde vi skapa en bred och välgrundad förståelse för ämnet.

Vi var också noga med att välja artiklar som var aktuella och publicerade i ansedda vetenskapliga tidskrifter. Vårt mål var att säkerställa att vi arbetade med forskning av hög kvalitet, därför valde vi att söka mest på ERIC.

Sammanfattningsvis har de valda källorna varit avgörande för att vi på ett välgrundat sätt kunnat besvara våra frågeställningar. Källorna har tillfört både bredd och djup förståelse till vårt ämne, vilket har gjort det möjligt för oss att stärka våra argument och få nya insikter.

3.5 Reflektion över källor

Alla källor som vi har valt upplevde vi att de är relevanta till våra frågeställningar och gav oss en mångsidig och djupgående förståelse för varför skolor bör undervisa om kontroversiella frågor. Varje källa belyser olika aspekter som utveckling av kritiskt tänkande, stimulans, demokratiskt engagemang och social förståelse. Reynolds, Silvernell & Mercer (2020) beskriver hur diksuoner om kontroversiella frågor kan förbereda elever för att bli aktiva medborgare, däremot påpekar Uygun & Arslan (2020) vikten av att ha förståelse för samhällets mångfald. Fournier-Sylvester (2013) anknyter diskussioner om kontroversiella ämnen till läroplanens mål, och Sudha (2018) hävdar att dessa diskussioner kan leda till kritiskt tänkande i ett interaktivt klassrum. Kraatz et al. (2022) skriver om de socio emotionella och kognitiva fördelarna, trots att det kan finnas utmaningar. De identifierade källor tillsammans ger oss svar på vår frågeställning men med olika infallsvinklar. På grund av de olika infallsvinklarna har vi kunnat kritiskt identifiera och besvara vår frågeställning.

Till vår andra frågeställning valde vi källor som tar upp olika anledningar och aspekter till varför lärare undviker kontroversiella frågor. Kraatz et al. (2022) argumenterar att lärare ofta känner sig osäkra och otillräckligt förberedda på vilka ämnen som är passande, vilket i sin tur leder till undvikande. Kello (2016) och Ruiz-Mesa & Hunter (2019) anser hur individuella, sociala och politiska faktorer och rädsla för negativa reaktioner kan påverka lärarnas beslut. Reynolds et al. (2020) diskuterar brist på utbildning och erfarenhet, medan Larsson & Larsson (2021) och Chikako et al. (2011) redogör för de känslomässiga reaktioner och kulturella normer som gör diskussionerna svårare att hantera. Sudha (2018) och Von Der Lippe (2021) konstaterar att den passiva lärande stilen och osäkerheten i vissa ämnen kan skapa ett hinder för öppna diskussioner. Alla de identifierade källorna ger oss liknande svar men ur olika perspektiv. Det har gett oss en nyanserad och källkritisk förståelse för vår frågeställning. Genom att belysa olika faktorer som till exempel lärarens utbildning,

känslomässiga reaktioner och samhälleliga normer, gav det oss en helhetsbild av varför lärare undviker kontroversiella frågor. Tillsammans har vi fått en mångsidig inblick i orsakerna bakom detta beteende, vilket har stärkt vår förståelse av problematiken.

4.Resultat och analys

SO-undervisningen (Samhällsorienterande ämnen) har en central roll när det kommer till att hantera kontroversiella ämnen, eftersom ämnen som historia, samhällskunskap, religion och geografi ofta berör aktuella och känsliga ämnen. Enligt läroplanen (Lgr 22) ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar en kritisk och reflekterande inställning till samhället och dess komplexitet. Läroplanen (Lgr 22) betonar vikten av att eleverna får möjlighet att diskutera och analysera olika perspektiv på samhällsfrågor, vilket inkluderar kontroversiella ämnen som migration, klimatförändringar och mänskliga rättigheter. Forskningen visar att trots dessa riktlinjer, finns det många lärare som undviker att ta upp kontroversiella frågor. Detta beror bland annat på att lärarna känner osäkerhet kring hur de ska hanteras i klassrummet.

4.1 Vikten av kontroversiella frågor

Reynolds, Silvernell & Mercer (2020, s. 2-3) belyser vikten av att diskutera kontroversiella frågor i klassrummet. De hävdar att diskussionen av kontroversiella frågor inte bara stimulerar elevernas intellektuella nyfikenhet, utan också hjälper eleverna att utveckla deras kritiska tänkande och respekt för olika perspektiv. Genom att engagera sig i debatter och samtal om svåra och känsliga ämnen, lär de sig att värdera och analysera olika synpunkter. Detta är avgörande för att eleverna ska kunna delta i ett demokratiskt samhälle. Dessutom påpekar författarna att diskussioner av kontroversiella frågor är en viktig del av att förbereda eleverna för att bli aktiva och ansvariga medborgare. Genom att förstå och respektera olika perspektiv, kan eleverna bättre delta i det demokratiska samtalet och bidra till en mer inkluderande samhällsmiljö. Detta är då inte bara en akademisk övning, utan det är också en grundläggande färdighet som hjälper till att främja kulturell enhet och samhällelig sammanhållning (Reynolds et al, 2020, s.2-3).

Författarna Uygun & Arslan (2020, s.1-2) lyfter fram vikten av att inkludera kontroversiella ämnen i samhällsorienterande ämnen i skolan. Genom att undervisa om kontroversiella ämnen får eleverna möjlighet att bättre följa och förstå vad som händer i världen, vilket i sin tur hjälper dem att inte bli likgiltiga inför de frågor och utmaningar som finns. Författarna påpekar att genom att diskutera kontroversiella frågor med eleverna lär de sig att förstå och uppskatta samhällets demokratiska mångfald. Undervisningen om kontroversiella ämnen är

avgörande för att undvika misstag från tidig ålder. Det är viktigt att fostra individer som är öppna för olika idéer och kan uttrycka sina tankar utan fördomar (Uygun & Arslan, 2020, s. 1-2).

Fournier-Sylvester (2013, s.1) har skrivit en vetenskaplig artikel där det framförs vikten om varför man ska undervisa om kontroversiella frågor. Författaren påstår att den första orsaken till varför man ska prata om kontroversiella frågor i klassrummet är för att det ingår i läroplanen. Många läroplaner för ämnen som etik, samhällsvetenskap och medborgarskapundervisning, betonar att elever ska få möjligheten till att utforska sina egna värderingar och uttrycka sina tankar och åsikter. Samtidigt uppmanas eleverna att beakta andras perspektiv. Genom att göra detta, utmanar eleverna sina egna övertygelser och utveckla sitt kritiska tänkande. Författaren hävdar att det är särskilt viktigt att eleverna får en förståelse för hur komplexa dessa frågor kan vara och varför det är nödvändigt att ha diskussioner.

Genom att eleverna engagerar sig i samtal om olika perspektiv lär de sig att samexistera och komma överens med elever som har andra tankar och åsikter. Författaren lyfter fram den andra orsaken och menar att studier har visat att diskussioner om kontroversiella sociala frågor har påverkat ungdomarnas engagemang i demokrati positivt. Den visar att sådana diskussioner har en positiv inverkan på flera områden som till exempel kritiskt tänkande, medborgerlig kunskap, tolerans, självförtroende, social integration och intentioner att rösta. Detta i sin tur tyder på att klassrumsdiskussioner om kontroversiella frågor kan vara ett effektivt verktyg för att öka ungas delaktighet i samhället (Fournier-Sylvester, 2013, s.1).

Sudha (2018, s. 1-2) menar i sin artikel att kontroversiella ämnen bör inte ignoreras, utan istället behandlas på ett konstruktivt sätt i undervisningen. Inom det Bangladeshiska utbildningssystemet, som bygger på en traditionell undervisningsmodell, utgör införandet av kontroversiella ämnen i klassrummet en utmaning. Författarna påpekar att diskutera kontroversiella frågor i klassrummet blir allt viktigare globalt, eftersom det främjar elevernas kritiska tänkande. Författaren menar att konflikter och oenigheter i klassrummet är en naturlig del av undervisningen. När dessa situationer hanteras på rätt sätt kan det leda till djupare insikter och en mer dynamisk lärandemiljö. Därför är det av största vikt att alla lärare är förberedda på att hantera dessa på ett produktivt sätt (Sudha, 2018, s.1-2).

Kraatz, von Spiegel, Sayers & Brady (2022, s.2) konstaterar att trots dessa utmaningar samt att det kan vara obekvämt för lärare, kan sådana diskussioner ge betydande kognitiva och socioemotionella fördelar för eleverna. De menar att fördelarna med att ta upp kontroversiella samtal i klassrummet överväger riskerna, särskilt när dessa diskussioner struktureras på ett respektfullt sätt. Genom att göra det kan elevernas kritiska tänkande och förståelse för komplexa samhällsfrågor utvecklas. Författarna påpekar också att det är viktigt att lärare får det stöd och den utbildning de behöver för att känna sig trygga i att hantera dessa samtal, vilket gör att de kan genomföra dem på ett produktivt och känsligt sätt med hänsyn till elevernas olika perspektiv (Kraatz et al, 2022, s.2).

Delslutsats: Författarna har en gemensam uppfattning om vikten av att diskutera kontroversiella ämnen i klassrummet. De påpekar att diskussionen om kontroversiella frågor i klassrummet är viktig för att utveckla elevers kritiska tänkande och respekt för olika perspektiv, vilket är nödvändigt för ett demokratiskt samhälle. Att inkludera sådana ämnen i undervisningen förbereder eleverna för att bli ansvariga medborgare och främjar en djupare förståelse för samhällsutmaningar. Däremot lyfter författarna olika synpunkter och faktorer till varför detta ska göras och effekterna av detta. Reynolds, Silvernell & Mercer (2020) betonar vikten av diskussioner om kontroversiella ämnen för att utveckla elevers kritiska tänkande och förståelse för olika perspektiv, med fokus på intellektuella och samhällliga fördelar. Uygun & Arslan (2020) fokuserar mer på att dessa diskussioner hjälper elever att förstå globala frågor och fostrar en öppenhet för olika idéer, vilket framhäver medvetenheten om samhällsutmaningar. Fournier-Sylvester (2013) å andra sidan lägger stor vikt på den formella aspekten, där diskussioner om kontroversiella ämnen är ett krav i läroplaner för att elever ska utveckla sina egna värderingar och förstå andras perspektiv. Fokuset hos Kraatz et al. (2022) ligger på socioemotionella och kognitiva fördelar på att ta upp kontroversiella ämnen. Däremot diskuterar Sudha (2018) om de utmaningar i system som traditionellt inte inkluderar dessa ämnen, som i Bangladesh.

Trots olikheterna är författarna eniga om att diskussioner kring kontroversiella frågor är viktiga för att utveckla elevers kritiska tänkande.

4.2 Lärare undviker kontroversiella frågor

Kraatz, von Spiegel, Sayers & Brady (2022, s. 2) diskuterar de utmaningarna som lärare möter när det gäller att hantera kontroversiella samtal i klassrummet. För det första kan många lärare känna sig otillräckligt förberedda för att hantera dessa diskussioner, vilket i sin tur kan bero på bristande utbildning och erfarenhet. För det andra kan det finnas osäkerhet kring vilka ämnen som är lämpliga för elevernas ålder och förståelsenivå, vilket kan göra det ännu svårare för dem att facilitera sådana samtal. För det tredje kan värderingar, bakgrunder och övertygelser hos både lärare och elever påverka viljan att diskutera kontroversiella ämnen. Författarna hävdar att lärare kan känna sig obekväma med att ta upp känsliga frågor av rädsla för negativa reaktioner från elever, föräldrar eller skoladministratörer. Dessutom nämns det att vissa lärare har fått instruktioner från skolledningen om att undvika kontroversiella ämnen, som till exempel frågor som rör HBTQ. Detta i sin tur leder till att det begränsar diskussionerna i klassrummet (Kraatz et al, 2022, s.2).

Kello (2016, s. 1-2) skriver i sin artikel om de många utmaningar som historielärare ställs inför när de undervisar om kontroversiella ämnen, vilket är en viktig och ofta komplex del av deras arbete. Denna forskning tar upp en rad olika svårigheter som lärare kan möta, och dessa sträcker sig från lokala faktorer som påverkas av föräldrar och samhälle till mer omfattande politiska och sociala frågor som kan påverka undervisningen på olika sätt. Kello påpekar att hur lärare hanterar kontroversiella ämnen kan bero mycket på deras egna roller inom skolan. Dessa roller påverkas av flera saker som de läroplaner de följer och det samhälle och politik som finns runt omkring dem. Det är också värt att notera att olika lärare kan ha skilda åsikter och perspektiv på de kontroversiella ämnen de undervisar om, vilket i sin tur får betydande konsekvenser för hur de planerar och genomför sin undervisning. Lärarnas individuella uppfattningar och erfarenheter formar deras pedagogiska metoder, och hur de väljer att presentera och diskutera dessa ämnen i klassrummet (Kello, 2016, s. 15-16).

Ruiz-Mesa & Hunter (2019, s. 1-2) understryker i sin artikel att lärare ofta kan känna en betydande oro och ha svårigheter när det kommer till att diskutera kontroversiella ämnen i klassrummet. Dessa ämnen som kan vara känsliga kräver en särskild omtanke och strategisk hantering för att säkerställa att diskussionerna blir konstruktiva och lärorika. Om kontroversiella ämnen inte hanteras på rätt sätt kan de enligt författarna få negativa konsekvenser för elevernas inläring och förståelse. Många lärare känner därför en rädsla för

att leda sådana diskussioner, vilket kan leda till att viktiga ämnen undviks helt. Denna rädsla kan skapa en negativ atmosfär i klassrummet där eleverna inte får möjlighet att utforska och diskutera viktiga frågor som påverkar deras liv och samhälle. Författarna menar att lärarens roll är avgörande för att skapa en positiv och god miljö kring känsliga ämnen. En trygg och öppen atmosfär är nödvändig för att eleverna ska kunna uttrycka sina åsikter och känslor utan rädsla för negativa reaktioner. I artikeln presenteras därför tio olika förslag på hur läraren kan gå tillväga för att hantera kontroversiella diskussioner i klassrummet. Dessa förslag syftar till att ge lärarna verktyg och strategier för att kunna navigera i svåra samtal och därmed främja en mer inkluderande och reflekterande lärandemiljö. (Ruiz-Mesa & Hunter, 2019, s. 1-2).

Reynolds, Silvernell & Mercer (2020, s. 4-6) insisterar att en av anledningarna till varför många lärare inte väljer att diskutera kontroversiella frågor i klassrummet är för att de saknar utbildning och erfarenhet för att hålla diskussioner om dessa ämnen, detta i sin tur leder till att lärare undviker dem. Det finns lärare som använder sin auktoritet för att främja en specifik synpunkt, detta kan leda till negativa konsekvenser. Eleverna kan känna sig osäkra eller rädda för att uttrycka sina egna åsikter, vilket i sin tur skapar en ogynnsam lärandemiljö där kritiskt tänkande och öppen diskussion hindras. Om läraren inte vet hur man leder diskussioner och inte ger lika möjlighet till alla att delta, kan det leda till att vissa elever känner sig uteslutna och läraren riskerar att förlora elevernas förtroende och engagemang (Reynolds et al, 2020, s.4-6).

Larsson & Larsson (2021. s. 14-16) menar att en av anledningarna till varför lärare väljer att inte lyfta upp kontroversiella ämnen i klassrummet, beror på de starka känslor som kan väckas hos eleverna. Detta kan skapa utmaningar i klassrummet, till exempel ämnet slaveri. Trots att det inte är offentligt kontroversiellt i västerländska samhällen, kan lärare fortfarande uppfatta det som kontroversiellt. Detta beror på att ämnet kolliderar med starka etiska principer och kan väcka starka känslor hos eleverna, vilket i sin tur gör det svårt för lärare att hantera dessa diskussioner på ett konstruktivt sätt. En annan viktig faktor som författarna lyfter fram är att det finns risk för konflikter mellan elever. Lärare kan se olika ämnen som kontroversiella, även fast ämnet i sig inte är det ur ett bredare samhällsperspektiv. Detta innebär att lärares uppfattningar och erfarenhet påverkar deras beslut att undvika eller ta upp ämnen i klassrummet. Många lärare känner sig ofta osäkra när det gäller att hantera känslomässiga aspekter av kontroversiella ämnen i undervisningen (Larsson & Larsson, 2021. s. 14-16).

Sudha (2018, s. 1-2) skriver om den passiva lärandestilen som är särskilt vanlig bland elever i Bangladesh. I denna kontext är undervisningen oftast starkt lärarledd, vilket innebär att läraren har en central roll i klassrummet. Eleverna förlitar sig nästan helt och hållet på lärarens förklaringar och vägledning för att förstå ämnen och för att lösa de problem som uppstår under lektionerna. Denna dynamik leder till en brist på självständighet bland eleverna som ofta agerar mer som passiva mottagare av information snarare än aktiva deltagare i sin egen läroprocess. Dessutom är kritiskt tänkande inte en del av läroplanen, vilket ytterligare begränsar elevernas möjligheter att utveckla viktiga strategier för att förstå och styra sitt eget lärande. Dessa strategier är avgörande för att eleverna ska kunna organisera, planera och fatta välgrundade beslut om sitt eget lärande. Sudha framhäver därför att det finns en betydande brist i det nuvarande utbildningssystemet, som hindrar eleverna från att bli självständiga och kritiskt tänkande individer (Sudha, 2018, s.1-2).

Von Der Lippe (2021, s. 407-408) menar att många människor, både lärare och elever, upplever att det är svårt och utmanande att ta upp kontroversiella ämnen inom religionsundervisningen. Det finns en tydlig splittring i hur dessa frågor hanteras. Å ena sidan försöker vissa lärare aktivt undvika att diskutera dessa ämnen i klassrummet, vilket kan leda till en begränsad förståelse och debatt kring viktiga frågor. Å andra sidan har det visat sig att det finns elever som faktiskt är intresserade av att diskutera kontroversiella frågor och som vill engagera sig i dessa ämnen. Detta skapar en intressant dynamik där eleverna är villiga att utforska olika perspektiv, medan många lärare känner en osäkerhet och tycker att dessa ämnen är svåra att ta upp. En bidragande orsak till denna osäkerhet kan vara bristen på kompetens och förberedelse bland lärarna. Många lärare undviker därför helt att ta upp dessa ämnen eftersom de är rädda för att inte kunna hantera diskussionerna på ett effektivt eller känsligt sätt. Denna rädsla kan hindra en öppen och ärlig dialog i klassrummet, vilket i sin tur kan påverka elevernas möjlighet att utveckla sina kritiska tänkande färdigheter och förståelse för komplexa frågor. Det är avgörande att utbildningssystemet tar hänsyn till dessa utmaningar och erbjuder stöd och resurser för att hjälpa lärarna att känna sig mer säkra på att ta upp och diskutera kontroversiella ämnen (Von Der Lippe, 2021, s. 407-408).

Chikako et al (2011, s. 14-16) skriver att lärare undviker kontroversiella frågor eftersom lärarutbildningen ofta inte förbereder dem för att hantera dessa ämnen. Många lärare undviker att diskutera ämnen som religion och sexualitet på grund av rädslan att skapa

konflikter bland eleverna, särskilt eftersom dessa ämnen kan väcka starka känslor och åsikter. Lärare strävar efter att upprätthålla en trygg och neutral miljö i klassrummet. Kulturella och religiösa normer påverkar hur dessa ämnen kan diskuteras och uppfattas, vilket gör lärare osäkra på hur de ska hantera dem på ett respektfullt och pedagogiskt sätt. Rasism är ett exempel där lärare inte väljer att prata om då och undviker då det kan väcka starka känslor och reaktioner. Det kan även finnas en rädsla för juridiska konsekvenser om lärare tar upp känsliga frågor, vilket i sin tur gör att lärare hellre undviker att diskutera ämnen som till exempel rasism (Chikako et al, 2011, s. 14-16).

Lusk & Weinberg (1994, s. 1-3) lyfter fram en av anledningarna till varför kontroversiella ämnen kan vara känsliga för många elever. De menar att elevernas rädsla för negativa konsekvenser kan hindra dem från att delta i diskussioner om kontroversiella ämnen. Många elever tror att de kommer få kritik om de uttrycker sina åsikter som skiljer sig från andras. Elever kan vara konflikträdsla, därför väljer de att hålla tyst istället för att dela sina tankar och perspektiv. En annan viktig faktor som författarna lyfter fram är att maktdynamiken i klassrummet påverkar elevernas tillhörighet till olika samhällsgrupper. Å ena sidan de elever som kommer från dominerande grupper som till exempel vita, heterosexuella, medel och överklassbakgrund kan ofta uttrycka sig utan att vara oroliga för konsekvenserna. Detta beror på att deras perspektiv oftare ses som normala eller accepterade. Å andra sidan elever från icke dominant grupper som till exempel LGBTQ personer kan känna en viss oro att dela sina tankar och åsikter. Detta är för att de är rädda att bli ifrågasatta eller riskerar att förlora status, vilket gör att de kanske väljer att vara tystare i sådana diskussioner (Lusk & Weinberg 1994, s. 1-3).

Delslutsats: Källorna lyfter fram flera aspekter kring undervisningen om kontroversiella ämnen i klassrummet, däremot diskuteras olika utmaningar och perspektiv som lärare och elever möter. Problem som osäkerhet och rädsla lärare upplever vid diskussioner om kontroversiella ämnen menar Kraatz et al. (2022) att de kan känna sig otillräckligt förberedda, vilket kan bero på brist på utbildning och erfarenhet. Undvikandet kan förekomma för att inte riskera negativa reaktioner från föräldrar och elever. Reynolds et al. (2020) påpekar att denna rädsla kan skapa en negativ lärandemiljö där elever inte får möjlighet att utveckla sitt kritiska tänkande. Von Der Lippe (2021) menar att osäkerheten kring religionsundervisning kommer från att lärare saknar kompetens för att hantera kontroversiella frågor på ett effektivt sätt.

Kello (2016) påpekar att lärarens egna erfarenheter och åsikter kan påverka hur kontroversiella ämnen tas upp, vilket innebär att olika lärare kan hantera samma ämne på olika sätt beroende på sin bakgrund. Ruiz-Mesa & Hunter (2019) ger konkreta förslag för hur lärare kan skapa en trygg och öppen atmosfär där elever kan uttrycka sina åsikter utan rädsla för negativa konsekvenser. Dessa förslag är viktiga för att öka lärarnas självförtroende i att leda diskussionerna effektivt.

När det handlar om de hinder som elever möter vid diskussioner om kontroversiella ämnen menar Lusk & Weinberg (1994) att elever från dominerande samhällsgrupper oftare känner sig trygga att uttrycka sina åsikter, medan elever från icke-dominanta grupper, som LGBTQ+ eller etniska minoriteter, upplever större rädsla. Chikako et al. (2011) nämner att rädslan för konflikter är en anledning till varför lärare undviker att diskutera känsliga ämnen som religion och rasism, då de är oroad för att skapa negativa reaktioner bland eleverna.

Pedagogiska och kulturella faktorer kan påverka undervisningen om kontroversiella ämnen. Sudha (2018) påpekar att den traditionella, lärarledda undervisningen i Bangladesh hindrar elever från att utveckla självständigt tänkande. Larsson & Larsson (2021) tar upp de etiska och känslomässiga utmaningar som ämnet slaveri. De framhäver att även om vissa ämnen inte anses kontroversiella ur ett samhällsperspektiv, kan de fortfarande väcka starka känslomässiga reaktioner hos elever, vilket gör det svårt för lärare att hantera diskussionerna konstruktivt.

Kraatz et al. (2022) och Reynolds et al. (2020) menar att sådana diskussioner förbereder eleverna att bli aktiva och ansvariga medborgare i ett demokratiskt samhälle. Författarna påpekar att diskussionerna måste genomföras på ett sätt som främjar öppenhet och respekt för olika perspektiv, samtidigt som man tar hänsyn till elevernas ålder och förmåga att hantera känslomässiga aspekter av ämnena.

Dessa källor berör olika aspekter om varför lärare undviker kontroversiella frågor. De olika aspekterna är lärarens beredskap och förmåga att hantera sådana ämnen, hinder och rädslor lärare och elever möter samt pedagogiska och kulturella faktorer som påverkar undervisningen om dessa ämnen. Källorna lyfter fram både större samhälls- och utbildningsfaktorer och praktiska utmaningar i klassrummet, som spelar roll in i hur kontroversiella ämnen hanteras och tas upp i klassrummet.

5. Slutsats och diskussion

Under denna rubriken kommer vi att dra en slutsats och sammanfatta resultatet över våra frågeställningar: 'Varför bör skolor undervisa om kontroversiella frågor?' och 'Varför undviker många lärare kontroversiella frågor?'

5.1 Diskussion

Att ta upp kontroversiella ämnen i skolan är en del av undervisningen som ofta väcker både intresse och oro. Många lärare känner sig osäkra när det kommer till att diskutera känsliga eller kontroversiella frågor i klassrummet, vilket kan bero på både pedagogiska och sociala faktorer. Samtidigt finns det starka pedagogiska skäl för att ta upp dessa frågor, men det finns också viktiga anledningar till att de ofta undviks. För att förstå situationen är det viktigt att se både fördelarna och de utmaningar som följer med att diskutera kontroversiella ämnen i undervisningen.

Det finns flera viktiga skäl till varför undervisningen bör inkludera kontroversiella ämnen. För det första ger dessa ämnen eleverna en unik möjlighet att förbättra sitt kritiska tänkande. När de ställs inför komplexa och ofta polariserade frågor, tvingas de att tänka över sina egna åsikter och värderingar. Denna typ av reflektion är avgörande för att förstå och delta i ett demokratiskt samhälle, där det är viktigt att kunna diskutera och respektera olika synpunkter. Genom att delta i samtal om kontroversiella frågor blir eleverna medvetna om samhällsutmaningar och hur dessa påverkar olika grupper i samhället. Detta är viktigt för att skapa medvetna och ansvariga personer som kan hantera en värld med många olika åsikter och konflikter.

Dessutom hjälper sådana diskussioner att skapa en mer inkluderande och respektfull miljö i skolan. När eleverna diskuterar aktuella och känsliga ämnen får de möjligheten att förstå och uppskatta de olika idéerna och åsikterna som finns i samhället. Detta kan också hjälpa dem att utveckla empati och öka sin förståelse för andras erfarenheter och livssituationer. Elever som får uttrycka sina tankar om kontroversiella frågor lär sig ofta att leva tillsammans med andra som har olika åsikter, vilket främjar social integration och samarbete. På så sätt kan undervisningen om kontroversiella frågor i samhällsorienterande ämnen stärka både den personliga utvecklingen och gemenskapen i klassrummet.

Vissa författare menar att samtal kring kontroversiella ämnen är en avgörande komponent i läroplanen, vilket hjälper elever att forma sina egna värderingar och få insikt i andras synsätt. Andra författare lägger mer vikt vid de intellektuella, socioemotionella och kognitiva fördelarna, medan några pekar på de specifika svårigheter som utbildningssystem möter när dessa ämnen inte ingår i undervisningen. Trots dessa olika perspektiv råder det enighet om att sådana diskussioner är viktiga för att främja kritiskt tänkande och förbereda elever för att hantera komplexa globala och samhällseliga frågor.

Trots dessa fördelar finns det flera skäl till att många lärare undviker att ta upp kontroversiella ämnen i SO-undervisningen. En av de största utmaningarna är att många lärare inte känner sig förberedda eller utbildade för att hantera diskussioner om känsliga frågor på ett bra sätt. Utan rätt verktyg och strategier kan det vara svårt att skapa en trygg och respektfull diskussion där alla elever vågar uttrycka sina åsikter. Denna osäkerhet kan leda till en rädsla för att diskussionen ska gå fel eller orsaka konflikter som är svåra att hantera.

En annan viktig faktor är de känslomässiga reaktioner som kontroversiella ämnen kan framkalla hos både elever och lärare. Ämnen som handlar om historia, politik, religion eller etiska frågor kan snabbt bli känsliga och väcka starka känslor. Lärare kan vara oroade för att dessa känslomässiga reaktioner tvingar eleverna att ta ställning eller riskera att bli uteslutna om de har en annan åsikt. I vissa fall känner lärare också att de saknar tillräcklig erfarenhet för att hantera de känslomässiga aspekterna av sådana diskussioner. Detta kan leda till att de väljer att undvika ämnet för att inte skapa en obekväm eller konfliktfylld lärandemiljö.

En annan viktig aspekt är de externa påtryckningarna som många lärare kan uppleva. I vissa skolor eller samhällen finns det starka sociala eller politiska normer som påverkar vilka ämnen som får diskuteras i klassrummet. Lärare kan känna sig pressade att följa de riktlinjer eller regler som sätts av skolläningen eller föräldrar, vilket kan innebära att de undviker ämnen som anses kontroversiella eller känsliga. Detta gäller särskilt frågor som rör könsidentitet, sexualitet eller vissa politiska och ideologiska frågor. För att undvika kritik eller för att anpassa sig till de normer som råder på skolan kan lärare välja att inte ta upp dessa ämnen, trots att de skulle kunna bidra positivt till elevernas utveckling.

Slutligen kan maktdynamiken i klassrummet också spela en roll i varför vissa elever känner oro och undviker att uttrycka sina tankar och åsikter om kontroversiella ämnen. Elever som

hör till majoritetsgrupper i samhället, som till exempel etniskt svenska elever eller heterosexuella, kan känna sig mer benägna att uttrycka sina åsikter utan att vara oroliga och rädsla för negativa konsekvenser. Däremot kan elever från minoritetsgrupper vara oroliga för att deras åsikter ska bli ifrågasatta, eller att de ska bli exkluderade. Detta skapar en obalans i diskussionerna och kan göra att vissa elever håller tyst för att undvika konflikter eller för att bevara sin sociala status.

5.2 Slutsats

Sammanfattningsvis finns det starka argument till varför skolor bör inkludera undervisning om kontroversiella frågor, särskilt inom SO-undervisningen. Genom att göra detta får eleverna chansen att förbättra sina kritiska tänkande färdigheter, lära sig att värdera olika synsätt, respektera andras åsikter och förbereda sig för att aktivt delta i ett demokratiskt samhälle, vilket är centralt för SO didaktiken. Samhällsorienterade ämnen som geografi, historia, religion och samhällskunskap handlar om att förstå och delta i det demokratiska samhället. Att diskutera kontroversiella ämnen ger också eleverna en möjlighet att förstå och uppskatta mångfalden i samhället, vilket bidrar till en mer tolerant och inkluderande klassrumsmiljö.

Det finns flera anledningar till att många lärare väljer att undvika och diskutera sådana ämnen. En brist på utbildning, oro för känslomässiga reaktioner och tryck från skolledning eller föräldrar kan göra att lärare känner sig osäkra på hur de ska hantera dessa samtal. I SO-undervisning där eleverna ska lära sig att analysera samhällsfrågor ur olika perspektiv, är det särskilt viktigt att lärare har förmågan att skapa en trygg och öppen diskussionsmiljö. Det är därför viktigt att elevernas egna känslomässiga reaktioner och deras vilja att delta i diskussionerna lyfts fram. För att effektivt kunna ta upp kontroversiella ämnen behöver lärare mer stöd och utbildning för att kunna hantera dessa frågor på ett konstruktivt och respektfullt sätt.

5.3 Vidare forskningsmöjligheter

Något som vi hade velat utforska vidare är "Hur olika skolor och lärare implementerar olika strategier/metoder för att diskutera kontroversiella ämnen i SO-undervisning på ett sätt som främjar respekt och kritiskt tänkande". Genom att besvara frågan kan vi få insikter om hur undervisningen anpassas för att möta olika elevers behov och bakgrunder. Att integrera olika

perspektiv i klassrummet kan också hjälpa till att öka förståelsen för mångfald. Genom att utforska effektiva metoder och strategier kan lärare bli bättre rustade att hantera svåra diskussioner och skapa en inkluderande lärmiljö där alla elever känner sig värderade och hörda.

1. Referenslista

Axelsson, Thom & Qvarsebo, Jonas (2022). *Skola och medborgarfostran: mellan pedagogik, vetenskap och moral*. [Malmö]: Inläst för Myndigheten för tillgängliga medier

Backman, Jarl (2016). *Rapporter och uppsatser*. 3., [rev.] uppl. Lund: Studentlitteratur

Nicole, Fournier-Sylvester (2013) 'Daring to debate: Strategies for teaching controversial issues in the classroom'. *College Quarterly*. Sum 2013 16(3): 1-9.

Available at:

<https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib,cookie,url&db=eric&AN=EJ1018000&site=ehost-live&scope=site>

Holmqvist Olander, Mona (red.) (2022). *Teorier för undervisning och lärande*. [Malmö]: Inläst för Myndigheten för tillgängliga medier

Kello, Katrin. 'Sensitive and controversial issues in the classroom: *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 2016 22(1):35-53.

Available at:

<https://proxy.mau.se/login?url=https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib,cookie,url&db=eric&AN=EJ1084823&login.asp&site=ehost-live&scope=site>

Kraatz, Elizabeth., Von Spiegel, Jacqueline, Sayers, Robin & Brady, Anna C.

'Should we 'just stick to the facts'? The benefit of controversial conversations in classrooms: *Theory Into Practice*. 2022 61(3):312-324. Available at:

<https://proxy.mau.se/login?url=https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib,cookie,url&db=eric&AN=EJ1366079&site=ehost-live&scope=site>

Larsson, Anna & Larsson, Lars (2021). Controversial Topics in Social Studies Teaching in Sweden. *Nordidactica*. :1, s. 1-21. URL: [Visar Controversial Topics in Social Studies Teaching in Sweden](#)

Ljunggren, Carsten, Unemar Öst, Ingrid & Englund, Tomas (red.) (2015). *Kontroversiella frågor: om kunskap och politik i samhällsundervisningen*. 1:a upplagan Malmö: Gleerups Utbildning

Lusk, Amy B & Weinberg, Adam S. 'Discussing controversial topics in the classroom: Creating a context for learning'. *Teaching Sociology*. Oct 1994 22(4):301-308.

Available at:

<https://proxy.mau.se/login?url=https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib,cookie,url&db=eric&AN=EJ496966&login.asp&site=ehost-live&scope=site>

Marie, Von Der Lippe. 'Teaching controversial issues in RE: the case of ritual circumcision.' *British Journal of Religious Education*. Sep 2021, Vol. 43 Issue 4, p400-410. Available at:

[Teaching controversial issues in RE: the case of ritual circumcision](#)

Reynolds, Heather M, Silvernell, Douglas & Mercer, Freya. 'Teaching in an era of political divisiveness: An exploration of strategies for discussing controversial issues'. *Clearing House: A Journal of Educational Strategies, Issues and Ideas*. 2020 93(4):205-212. Available at:

<https://proxy.mau.se/login?url=https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib,cookie,url&db=eric&AN=EJ1259264&login.asp&site=ehost-live&scope=site>

Ruiz-Mesa, Kristina. & Hunter, Karla M. 'Best practices for facilitating difficult dialogues in the basic communication course'. *Journal of Communication Pedagogy*. 2019 2:134-141.

Available at:

<https://proxy.mau.se/login?url=https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib,cookie,url&db=eric&AN=EJ1298092&login.asp&site=ehost-live&scope=site>

Skolverket. 2022. *Kontroversiella frågor*. [Kontroversiella frågor - Skolverket](#)

(Hämtad:2024-11-29)

Skolverket. 2022. *Läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet*

[Läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet \(Grundskolan\) - Skolverket](#)

(Hämtad: 2024- 11-30)

Sudha Mannujan Mohini. 'Incorporating controversial issues in critical thinking lesson: A case study of EFL classroom'. *English Language Teaching*. 2018 11(9):48-58

Available at:

<https://proxy.mau.se/login?url=https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib,cookie,url&db=eric&AN=EJ1187934&site=ehost-live&scope=site>

Svensson, Peter & Styhre, Alexander (2022). *Kritiskt tänkande*. [Malmö]: Inläst för Myndigheten för tillgängliga medier

Terantino, Joe. & Weinland, Kathryn. "Examining social studies teachers' roles as gatekeepers to controversial topics". *SRATE Journal*. 2023 32(1)

Available at:

<https://proxy.mau.se/login?url=https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib,cookie,url&db=eric&AN=EJ1391150&login.asp&site=ehost-live&scope=site>

Uygun, Kamil. & Arslan, Ibrahim Ethem "Students Opinions about Teaching of the Controversial Topics in the Social Studies Classes". *International Journal of Evaluation and Research in Education*. Jun 2020 9(2):335-344.

Available at:

<https://proxy.mau.se/login?url=https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib,cookie,url&db=eric&AN=EJ1256293&login.asp&site=ehost-live&scope=site>

Vitallis Chikoko, James David Gilmour, Clive Harber, Jeff Serf. 'Teaching controversial issues and teacher education in England and South Africa'. *Journal of Education for Teaching*. Feb 2011, Vol. 37 Issue 1, p5-19. 15p.

Available at: [Teaching controversial issues and teacher education in England and South Africa](#)

Bilagor

Referens	Databas	Sökord	Antal träffar	Datum	Typ av text
Axelsson, Thom & Qvarsebo, Jonas (2022). <i>Skola och medborgarfostran: mellan pedagogik, vetenskap och moral.</i> [Malmö]: Inläst för Myndigheten för tillgängliga medier	Legimus	—	—	25/11-24	Bok
Backman, Jarl (2016). <i>'Rapporter och uppsatser'. 3., [rev.] uppl.</i> Lund: Studentlitteratur	Legimus	—	—		Bok
Nicole, Fournier-Sylvester (2013) 'Daring to debate: Strategies for teaching controversial issues in the classroom'.	ERIC	Controversial topics OR Classroom OR consequences	117	2/12-24	Vetenskaplig tidskrift

<p><i>College Quarterly</i>. Sum 2013 16(3): 1-9.</p>					
<p>Holmqvist Olander, Mona (red.) (2022). <i>Teorier för undervisning och lärande</i>. [Malmö]: Inläst för Myndigheten för tillgängliga medier</p>	Legimus	—	—	8/12-24	Bok
<p>Kello, Katrin. 'Sensitive and controversial issues in the classroom: <i>Teachers and Teaching: Theory and Practice</i>, 2016 22(1):35-53.</p>	ERIC	Controversial topics OR Classroom OR Teaching	117	2/12-24	Forskningsartikel
<p>Kraatz, Elizabeth., Von Spiegel, Jacqueline, Sayers, Robin & Brady, Anna C. 'Should we 'just stick to the facts'? The</p>	ERIC	Controversial topics in school OR Teaching	97	28/11-24	Vetenskaplig tidskrift

benefit of controversial conversations in classrooms: <i>Theory Into Practice</i> . 2022 61(3):312-324.					
Larsson, Anna & Larsson, Lars (2021). Controversial Topics in Social Studies Teaching in Sweden. <i>Nordidactica</i> . :1, s. 1-21. URL	SwePub	Controversial topics in school	13	2/12-24	Akademisk artikel
Ljunggren, Carsten, Unemar Öst, Ingrid & Englund, Tomas (red.) (2015). <i>'Kontroversiella frågor: om kunskap och politik i samhällsundersökningen'</i> . 1:a upplagan Malmö: Gleerups Utbildning	Legimus	—	—	8/12-24	Bok
Lusk, Amy B & Weinberg, Adam S. 'Discussing controversial topics in the	ERIC	Controversial topics OR Classroom OR Teaching	117	2/12-24	Vetenskaplig artikel

classroom: Creating a context for learning'. <i>Teaching Sociology</i> . Oct 1994 22(4):301-308.					
Marie, Von Der Lippe. 'Teaching controversial issues in RE: the case of ritual circumcision.' <i>British Journal of Religious Education</i> . Sep 2021, Vol. 43 Issue 4, p400-410.	ERIC	Controversi al topics in school OR Teaching	97	28/11-24	Vetenskapli g artikel
Reynolds, Heather M, Silvernell, Douglas & Mercer, Freya. 'Teaching in an era of political divisiveness: An exploration of strategies for discussing controversial issues'. <i>Clearing House: A Journal of Educational Strategies, Issues and Ideas</i> . 2020 93(4):205-212.	ERIC	Controversi al topics OR Classroom OR Teaching	117	2/12-24	Vetenskaplig artikel

Ruiz-Mesa, Kristina. & Hunter, Karla M. 'Best practices for facilitating difficult dialogues in the basic communication course'. <i>Journal of Communication Pedagogy</i> . 2019 2:134-141.	ERIC	Controversial topics OR Classroom OR Teaching	117	2/12-24	Vetenskaplig artikel
Skolverket. 2022. <i>Kontroversiella frågor</i> .	Internetkälla	—	—	29/11-24	Information och vägledning text
Skolverket. 2022. <i>Läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet</i>	Internetkälla	—	—	30/11-24	Information och vägledning text
Sudha Mannujan Mohini. 'Incorporating controversial issues in critical thinking lesson: A case study of EFL classroom'.	ERIC	Controversial topics OR Issues OR Teaching	175	3/12-24	Forskningsartikel

<p><i>English Language Teaching</i>. 2018 11(9):48-58</p>					
<p>Svensson, Peter & Styhre, Alexander (2022). <i>Kritiskt tänkande</i>. [Malmö]: Inläst för Myndigheten för tillgängliga medier</p>	Legimus	—	—	4/12-24	Bok
<p>Terantino, Joe. & Weinland, Kathryn. "Examining social studies teachers' roles as gatekeepers to controversial topics". <i>SRATE Journal</i>. 2023 32(1)</p>	ERIC	Controversia I Topics OR Sweden OR Teaching	86	6/12-24	Forskningsar tikel
<p>Uygun, Kamil. & Arslan, Ibrahim Ethem "Students Opinions about Teaching of the Controversial Topics in the Social Studies Classes". <i>International</i></p>	ERIC	Controversia I Topics OR Sweden OR Teaching	86	6/12-25	Forskningsar tikel

<p><i>Journal of Evaluation and Research in Education.</i> Jun 2020 9(2):335-344.</p>					
<p>Vitallis Chikoko, James David Gilmour, Clive Harber, Jeff Serf. 'Teaching controversial issues and teacher education in England and South Africa'. <i>Journal of Education for Teaching.</i> Feb 2011, Vol. 37 Issue 1, p5-19. 15p.</p>	ERIC	Controversial topics OR Issues OR Teaching	175	3/12-24	Vetenskaplig artikel